

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 83 ANULU XXI.

Sabiu, in 1426 Octomvre 1873.

tru celelalte pârti ale Transilvaniei s. pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru întâ'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

246

Sabiu 13 Octomvre.

Undele politice incepu a fi mai mobile. Din câte o departare mai mare seu mai mica se vede câte unu punctu negru, ce amenintia a pface undele in valori si adierea ventului in viforu. De departe avemu restaurarea in Franci'a, carea va trage dupa sine nove lupte in occidentulu si centrulu Europei; in apropiare avemu conflictele intre inalt'a Pôrta de o parte si intre Austri'a si staturile dela Dunarea de josu de alta parte.

Si unele si altele nu aru remené fâra de nici unu reflexu asupr'a impregiurârilor nôstre. Dovéda este istori'a finei seculului alu XVIII si istori'a inceputului si continuarea seculului XIX.

Standu inse si esaminandu mai de aprôpe impregiurârile patriei nôstre, in intielesu mai largu si mai angustu, nici nu este de lipsa cá sa se aprinda unu incendiu europénu in occidentulu Europei între dreptulu divin alu infalibilitătiei vicariatului cerescu, alu papei si aseclilor lui, si între monarchismulu constitutionale; nici nu este de lipsa cá sa se incepa disolverea putredului imperiu otomanu, care tiene in unu parocsismu frigosu o suma de populatiuni pline de viétia si venitoriu in sudu-ostulu Europei; nici nu este de lipsa cá undele seu valorile evenimentelor din pârtile aceste, fia despre apusu, fia despre resaritu sa lovésca in statulu nostru. Este de ajunsu cu câtu avemu noi de lucru in urm'a miscârilor cauzate prin sgudirile constitutionale politice puse in miscare dela 1860 si 1866 încóce. Nisuinti'a dupa o consolidare si asiementu inca este totu nisuintia pâna in diu'a de astadi, nu inse unu scopu ajunsu seu o tienta ajunsu spre multamirea generale, si asiá pâna la ajungerea acesteia nesmintitu mai e multu de facutu.

Asiá dara fâra de eveneminte esterne, cu cele interne, amu avé destulu de facutu. Câci d. e. suntemu noi ore in chiaru despre pusetiunea nôstra in statu? Avemu noi deplina cunoscintia despre cele ce se petrecu in elu si cautâmu noi sa ajungemu la cunoscintia acést'a?

Nu ne vomu apocá sa tratâmu teoriile dreptului publicu atingetorie de ambe intrebârile de mai susu. Presupunendu ca ni suntu la toti inca in memoria cele petrecute între noi români de vre-o câti-va ani încóce vomu constatá simplu, ca schimbându noi sistemele politice din staturile moderne, in teoria, cu ceea ce este in concretu, ne aflâmu inca in negurile chaotiche a unor desiderie placute si nu voimu sa facemu nimic'a cá in loculu desiderieloru sa vina realitatea cea multamitória si mulcomitória.

Ne plângemu, ne vaierâmu, unii mai si injura si atât'a e totu; ba de multe ori nici nu scimu pentru ce e plânsulu, vaieratulu si — injuratulu.

Cumca se intempla lucruri demne de plânsu si de vaieratu, n'amu negatu nici cându, inse putévomu noi dice ca numai lucrurile in sine suntu de vina de suntu precum suntu?

Standu astfelu lucrurile, déca noi, cari insetâmu si intonâmu de atâtea ori egal'a indreptatire, dara ne retragemu in indiferentismu spre a nu face nimic'a pentru ea, déca noi, cari asceptâmu, cá cine-va se-si faca mila de noi si sa vina sa ne duca de gulerulu camesiei in imperati'a tuturoru indetulariloru, facendu-ne consiliari, comiti supremi, ministrii etc. mai scie Ddiéu ce — amu cugetá ca pre lumea acést'a numai déca lucra cine-va póte si castigá, atunci de siguru ca nu amu mai asceptá porumbii cei fripti in gura, ci ne amu convinge, ca de tóte de câte ne plângemu si vaierâmu astadi numai prin lucrare si inca energica ne potemu scuturá.

Lucrare energica! Frumóse cuvinte, precum suntu si ideile cari se esprimu prin trensele. Dara déca suntu frumóse idei ele suntu si mari si ideile mari suntu cu greu de implinitu, pentru ca aci se ceru multe cari ómenii nu le potu implini asiá usioru.

Lucrarea energica trebuie inainte de tóte condusa de o ratiune si inima sanatósa. Ratiunea si inima sanatósa inse póte fi numai unde sciinti'a si esperinti'a cea sanatósa 'si tienu cumpen'a egale, si aceste 'si tienu compena egala numai atunci, cându cine-va, nu lenevindu-se si mintiendu tempulu cu niscari frase imblatite si inechite de pre la tóte ospetiele si pomenile, ci prin munca si sudóre si priveghiare cêrca viétia si referintiele natiuniloru si popóreloru din tóte tempurile si viétia si referintiele poporului acelu din care face parte si, in fine ceea ce este de mare insemnate, pre poporulu acést'a nu voiesce sa-lu aiba de midilocu spre a-si saturá pantecele si ambitiunea, ci alu ferici in cea mai curata si consciéntiósá sinceritate.

„Magna petis Phaeton!“ va dice cine-va. Cauta între barbati nostri de astadi si spunemi ii vei aflá, cá sa fia in stare de a desvoltá o lucrare energica, cá cea aretata?

Este adevératu ca suntu putieni, cari sa poséda insusirile indicate mai susu. Acést'a inse inca nu aru fi dorerea cea mai mare, pentru ca cei putieni potu gasi resonetu in inimile celoru cu vinti'a buna si sincera si iubitóre de fericirea poporului, fâra de a avé acesti din urma alte latite cunoscintie. Si unde este proportiunea acést'a lucrarea se desvóltá, poterile poporului se manifestéda, se cunosc si se apretiescu si apoi se intrebuintéda spre fericirea sea propria. Dorerea inse este fórté mare cându fraseologii imbata lumea cea sincera, dara fâra latita esperintia cu vorbe góle, o seduce si dupa ce o exploatéza pentru interesulu si ambitiunea loru o lasa in tin'a, in care a impins'o, — — seu o mai clevetesce si acolo unu tempu ore care.

Esemplu 'lu avemu asiá de pipaitu încátu nu se mai póte astfelu. Ce vorbe frumóse erau cele din scrierile unor barbati inainte si dupa Mercurea si mai târdiu Alb'a-Iuli'a pâna ce se paralisase tóta lucrarea destinata pentru fericirea poporului nostru, si acum dupa ce s'a facutu totu ce s'a potutu spre stricare — a cuprinsu tacerea tóte si au mai remasu nisce palide ilustritâti, cari nu au nici atât'a efectulu, câtu avura odinióra idoliu gintelor.

Acum sa vina dupa venturile, câroru amu fostu espusi de vre-o câti-va ani furtunile de cari amintirâmu mai susu, cum amu cugetá noi cá sa le intempinámu? —

Ori voru veni acele ori nu voru veni, de facutu noi avemu multu si pentru cá sa nu mai dámu preste calamitâtile preste cari amu fostu dato, trebuie sa ne deschidemu ochii cá sa ne cunóscemu pusetiunea si sa vedemu cui ne deschidemu urechile spre a primi sfaturile pentru procederea nôstra. Intre alte este regularea fondului regescu, arondarea municipieloru si alte cestiuini de felulu acestor'a, cari tóte receru cá sa nu mai fimu privitori passivi ai evenimentelor.

Déca urmâmu asiá mai nainte, noi astadi póte nu eramu fâra de nici o jurisdictiune in tóta tier'a, nu avému casulu celu tristu despre care facemu amintire intr'o varietate mai la vale cá se petrece inaintea tribunalului din M. Vasiarheiu, nu avému tratarea cea vitrega a fostiloru militari confinari s. a. s. a.

Sa nu ne jucâmu cu sórtea unu poporu si sa facemu medilocu din ea spre scopuri personali si ambitióse, câci atunci ne vomu face culpabili de alu fi nenorocitu. Cautu ori cine la Franci'a in diu'a de astadi, aduca si aminte de toti vitezii ei de frase si cugete ca bine este asiá cum se afla ea acum: din o nenorocire mare impinsa in prapásti'a altei póte si mai mari.

Nu a vorbi de morala in tóta ór'a (si a o vátemá in totu miutulu) face fericirea unu poporu, ci exercitarea ei in tóte impregiurârile, fâra de a asceptá resplata omenésca.

Deci pentru tóte eventualitâtile déca ne iubimu esistintia nôstra sa ne lasâmu de totu ce este per-

niciosu si patrushi, nu de o falsa dara adevérata sinceritate câtra totu ce e bonu, sa conlucrámu cá sa esmu din circululu vitiosu, in care ne aflâmu astadi si atunci asceptâmu inpavidi amenintiârile cele mai mari, pentru ca pre tóte le potemu invinge.

Monarchistii francesi lucra din resputeri pentru restaurarea monarchiei. Déjá pre luni in 27 Octobre are sa se conchieme adunarea natiunale pentru a-si dá votulu. Pre lângu tóte aceste opositiunea nu-si perde curagiulu. Domnulu de Remusat multimesce alegetoriloru sei in o scrisóre deschisa si apoi adange:

Acést'a alegere e o manifestatiune politica alu cârui sensu credu ca-lu pricepu bine. Voi nu voiti nici aceea ce numimu noi regimulu vechiu nici ceea ce duce la anarchia. Si mie 'mi jace la inima ordinea si libertatea, eu totu-déun'a amu doritu cá victori'a mariloru principie ale revolutiunei francese sa se reporteze numai pre calea ordinei si a pácei. Eu amu speratu victoria dela monarchisti, astadi o asceptu dela republica, pre carea trebuie sa o sustienemu cu firmitate si se o organisâmu cu moderatiune. Aceste principie voru fi decidiétorie pentru tienut'a mea.

Scrisori republicane amu dela deputatii Charles Rolland, Lherminier, Bamberger, Paul Morin si Ernst Duvergier da Hauranne; dara fatia cu toti acesti ablegati n'a fostu din capulu loculu nici o indoiéla, ca voru trece cum-va in taber'a monarchistiloru.

Dupa scirile din Savoia acolo se vorbesce de o alipire la Helveti'a la casu cându roialstii voru aduce pre contele de Chambordu la cârma in Franci'a. In St. Julien (Savoia superióra) au obvenitu unele scene de totu sgomotóse. O multime de poporu umblá strigându: „Josu cu francesii.“ Comisariulu politiei si gendarmari'a fura batuti. Criminalistii fura arestati si dusi la judecatori'a politiana. Acést'a inse condamná numai pre unulu din trensii si pre cei-alalti ii avisá la curtea assisiloru. Aceste templâri producu in cercurile din Parisu multa superare si aceste cauta ale ascunde. In Nizza partid'a antifrancesa si a inmultitu partid'a sea de-si oficiolatele se aréta de totu stricte.

De-si maresialulu Bazaine nu are multi amici si admiratori in Angli'a, totusi spectacululu tribunalului martialu nu produce multa bucuria. „Fostu sub decurgerea intregului reshelu“ intréba „Standard“ óresi-cine care a cugetatu numai la Franci'a? Acést'a se póte trage la indoiéla. Si totusi unu singuru barbato se trage la raspundere, pentru ca s'a lasatu sa fia influentiatu de consideratiuni politice si personale. Noi anglesii urimu umbr'a nedreptâtiei si de locu nu suntemu convinsi despre aceea, ca maresialulu Bazaine e mai putienu unu vinovatu decâtu o victima.

Foile din Madridu se plângu amaru asupr'a oficiolatele franceses, cari la grantie favoriséda pre carlisti si in Carthagen'a pre comunisti. Ele dechiara, ca nu potu pricepe acést'a politica a Franciei nici de cum. Inse in locu de acést'a sa dica mai bine, ca nimicu nu póte fi mai chiaru, decâtu motivele, cari indémna pre regimulu presentu din Franci'a, de a adiutá státu pre negrii, câtu si pre rosii din Spani'a. Spre a adiutá linea betrána a burboniloru la ajongerea tronului, partisanii si uneltele lui Henricu V voru tiené ori ce medilocu de iertatu, care e in stare a face starea cea critica a Spaniei si mai rea.

Portile de feru.

Prin numirea de Portile de feru se intielege, geografice vorbindu, stremtórea lantului muntiloru Balcani togmai la hotarele Ungariei, Serbiei si Ro-

maniei pre unde resbate Dunarea curgendu spre Marea neagra.

Celu putienu, asiá numescu Turcii a 4-a cataracta a Dunarei pentru ca pre tempulu cându ei stapâneau ambele tiermuri a acestui flaviu, avén obiceia a intinde de pre unu malu pre altulu, pre deasupra Dunarei unu lantiu lungu de feru spre a opri trecerea la ori-ce vasu.

Plutirea la loculul acest'a se face cu cea mai mare greutate din caus'a stânceloru ce impedecea trecerea mai alesu cându apele suntu scadiute. Se scie necesulu trecatoriloru prin loculul acest'a; trebuie sa lasi batelulu cu care vii dela Pest'a sa treci cataractele pre barci late si dela Severinu sa te transportedi pre altu batelu si sa urmedi caletoaria inainte. Acestu necesu este semitoriu intre-gului comerciul dunarénu si mai cu deosebire vase-loru Austriei care este de faptu dómna si stapána pre Dunare chiaru in tierile nóstre si in Serbi'a.

Pentru inlesnirea plutirii, Austri'a a luatú ini-tiativ'a curatirii acestei stremtoari desradacinandu stânceloru din fondulu Dunarei si facendu libera tre-cere pentru tóte navele de ori-ce marime.

Spre realisarea acestui scopu a trebuitu sa intre in intelegere cu Turci'a pentru ca acésta din urma putere trece de suzeran'a Romaniei si a Ser-biei. Pretentiunea Turciei aru fi cá nici Romani'a, nici Serbi'a, cá tieri vasale, sa nu iee nici o parte la acésta lucrare, punendu ea singura la cale cu Austri'a tóte mesurile ce aru trebui sa se iee.

Vorbindu de acésta, gazet'a generala din Augs-burg sa exprime astfelu :

„Portarea Turciei, in cestiunea Portiloru de feru, fatia cu Romani'a si Serbi'a, este pre cátu jignitóre pre atátu si neintielésa. Guvernulu Otomano, a respinsu din nou, prin o nota adresata gu-vernulu românú la 28 Augustu, cererea ce acest'a ii facuse de a luá si elu parte la desbaterile si la hotaririle privitóre la cestiunea Portiloru de feru. La cererea facuta cu atát'a staruintia de cátra agen-tulu Romaniei, generalulu principe Ioanu Ghic'a, ma-rele viziru a respinsu ca, tienendu séma de spiri-tulu de progresu ce insufletiesce pre cabinetulu ac-tualu alu principelui Carolu I, Turci'a 'i va comu-nicá hotaririle sele in acésta afacere.“

„Totu astfelu a respinsu si agentulu Serbiei, adaugendu ca va face cunoscutu guvernulu serbu, mesurile ce va luá in acésta privintia.“

„Lesne se intielege, ca nici Romani'a nici Serbi'a nu s'au multiamitu cu acestu respinsu. Afacerea inse puse astfelu de Turci'a, adaoge gazet'a Augsburg, póte sa aiba unu sfersitu putienu favora-bilu pentru Turci'a.“

Aru fi unu lucru strainu, absurdu si ridicolu cá in afacerea acésta, care privesce pre románi atátu de aprópe, care privesce viitorulu comerciului loru pre Dunare, Turci'a cu prejudetiele sele inve-chite, cu ilusiunile sele de suzeran'a Romaniei, cu ideile sele stationarie, sa ne mai conteste dreptulu de amesteco.

Noi amu observatu pururea, fatia cu Turcii, indetoririle nóstre dupa vechile tractate; amu platitu tributulu si-lu platimu inca cu cea mai mare punctualitate. Nu totu asiá si-a implinitu si ea indetoririle sele cátra noi cáci cu provinciile nóstre cele mai frumóse si-a scapatu viétia de atátea ori pre cându erá datóre tocmai dupa acele tractate, sa apere intregimea tieriei nóstre contr'a incalcatóriloru straini.

„Ii vomu díce dara, in unire cu gazet'a de Augsburg pentru a cáruia drépta vedere si concursu 'i multiamimu, ii vomu díce Turciei: Nu este poli-ticu pentru tine sa ne mai necajesci, sa te ames-teci in trebile nóstre, sa ne impotrivesci in intere-sele nóstre, sa ne lovesci in demnitatea nóstra toc-mai acum'a cându dogm'a legaturei nóstre cu tine a slabitu in Romani'a, cându pre tóta diu'a plân-gemu pamentulu ce ne-ai instrainato. Trebuie sa aibi consciintia crimenului neauditú ce ai comisu cátra noi, sa respectedi tratatele din care ai trasu atát'a folosu si pre care noi tienemu a le mai res-pectá pentru ca n'amú avutu din respectulu loru decátu paguba si rusine.“

Sperámu ca guvernulu nostru va scie sa si mantiena drepturile si demnitatea sea, intr'o cestiune in care tier'a intréga fára deosebire de idei si de partide, este gat'a alu sustiené pána la sfersitu.

„Curierulu“ fói'a intereseloru generale, in Nr. din 4 a curentei prin articululu publicatu in fruntea fóiiei, aréta ca pentru 15 este convocatu s. sinodu, si se intréba ce are de gându sa faca Prés. Sea Metropolitulu Moldaviei, care va fi atitudinea sea?

Merge-va Prés. Sea séu nu in acésta sessiune la sinodu? Si dupa ce spune ca sinodulu prin lucrá-rile sele au ofensatu persón'a Prés. Sele si au cal-catu drepturile si prerogativele metropoliei Molda-viei, termina astfelu :

„In cestiunea metropoliei din Moldavi'a si Su-ceav'a, noi amu facutu si facemu deosebirea acé-st'a: 1) sinodulu a ofensatu pre Metropolitulu Mol-daviei si Sucevei, 2) sinodulu calcându canónele concilieloru ecumenice, a lovitú si rapita drepturile metropoliei din Moldov'a si Suceav'a.“

„Pentru punctulu 1, Metropolitulu Calinicu póte dupa cum amu mai dísu sa faca ce-'i va placea; cu tóte ca fiindu capu alu bisericeii din Moldov'a pentru prestigiulu inaltei dregatorii ce ocupa este datoriu a nu se lasá sa fia tratatu dupa chipulu si asemanarea dlui Tell si a prelatiloru din sinodu. Pentru punctulu 2, Metropolitulu Moldaviei nu póte sa dispuna, ci trebuie cá omu onestu sa întórca lu-crulu depositatu in mânilu dela care l'au primitu, adeca in mânilu tieriei.“

Acestu consiliu datu de „Curierulu“ P. Sele pare unu consiliu de Sibila, fiindu ca pre de o parte 'lu indémna sa stea si sa nu se lese a fi tratatu dupa chipulu si asemanarea dlui Tell si a prelati-loru din sinodu, iéra pre de alt'a ii spune ca, cá omu onestu sa întórca tieriei depositulu, cu alte cuvinte sa lese metropol'a si sa se duca. Noi credemu ca acestu consiliu nu-i nici seriosu si nici nu-i datu de unu prietinu a Prés. Sele, si eata pentru ce: Déca s'au constatatú vre-o conspiratiune in contra drepturiloru metropoliei din Moldavi'a atonci datoriu Prés. Sele este, cá se nu deserteze dela postulu seu intr'unu momentu de periculu, ci cá o santinela indreznétia sa stea si sa lopte pen-a le aperi. Asemenea nu-i de felu nimeritu, déca Prés. Sea sa simte lovitú de s. sinodu, sa stea in-chisu in palatulu metropolitanu din Iasi si sa nu se duca la Bucuresci la sinodu, precum 'lu sfatuesce „Curierulu“; din contra, P. Sea trebuie sa se duca la sinodu, sa protesteze, sa vorbésca, sa convinga, cáci numai acésta ii calea prin care póte ajunge la unu resultatu.

Noi carii dorimu cá venerabilulu nostru Me-tropolitulu din Iasi sa nu-'si creedie positiuni dificile l'amú rogá cá sa nu se induplece a dá ascultare la sfaturi cá acele care i le dá „Curierulu“, fiindu ca dupa noi nu suntu de locu binevoitóre, si nu con-ducu la liniscea sufletésca de care trebuie sa se bucare unu apostolu alu lui Christosu.

„Cur. de I.“

Procesulu lui Bazaine.

Siedinti'a din 6 Octomvre.

Dupa ce siedinti'a s'a deschisu la 2 óre, dupa cetirea unu siru de acte diverse astfelu parerea consiliariului de instructiune, asupra capitulatiuni-loru, list'a tuturor cavalerieloru si distinctiuniloru, decretulu prin care se institue tribunalulu de res-belu asupra acestui procesu, se da in cele din urma de cátra grefier lectura raportulu generalulu Ri-vière, unu documentu care forméza unu volumu mare de 18,000 renduri. Presiedintele (Ducele d'Au-male), autoriséza pre grefier a celí raportulu siedindu.

Raportulu se póte resumá, pre cátu s'a cetitu in acésta siedinti'a in urmatórele :

Cându dupa resbelulu din 1866 a devenitu probabile lupt'a intre Germani'a nordica si Franci'a, Maresialulu Niel se ocupá pre lánge alte mesuri conservative laturalnice si cu cestiunea cum trebuie sa fia compusa si distribuita armat'a francesa cu o asemenea eventualitate. Elu se decise adoptandu planulu sa formeze trei armate, din care dóue se tiena ocupate lini'a din fatia in Alsaci'a-Lotharingi'a, iéra a trei'a sa stea cá reserva in Chalons. Alte dóue corpuri sa fia formate cá pepiniera de viitórie reserve in Belfort si Lyon. Comand'a asu-pr'a acestoru trei corpuri trebuie dupa planurile acelu ministru sa fia incredintiata maresialulu Bazaine, Mac-Mahon si Canrobert.

Cându fose acceptatu resbelulu din 1870, gu-vernulu francesu se decisesse, fiindu ca simtiá ca inamiculu ei este la inceputulu campaniei superioare in multimea trupeloru, de a suferi ofensiv'a. Con-formu planulu lui Niel se asediara dóue corpuri de armata in Alsaci'a si Lotharingi'a, pentru de a lasá pre inamicu in nesciintia, asupra cáru punctu are sa fia atacatu mai întâiu. Dóue combinatiuni se prezentau. In casulu întâiu cându amú avé aliati, trebuie trecutu Renulu, aruncandu-se arma-tele nóstre intre armatele inamice de nordu si sudu ;

in casulu alu doilea cându n'amú avé aliati, res-belulu trebuie sa se concentreze mai întâiu in Pa-latinatu si Prussi'a renana. In tóte casurile flot'a trebuie sa esecute o diversione spre marea baltica.

Spre paguba, tóte aceste d'spositiuni prudente fura inlaturate, luându-s' decisiunea, spre a puté imprasciá mai usioru trupele dupa impregiurári, a postá corpurile de armata in lungulu frontariei si in suficienta apropiere unele de alte, spre a puté aperi partea aceea de teritoriu. Se formá o singura ar-mata care se discompunea in optu corpuri. Impe-ratoriulu 'si retienú comand'a superioara. Erá spe-rantia a concentrá pána la finea lunei Iuliu corpu-rile la frontarie, pentru care scopu se adunase la Forbach si Saargemünd insemnate provisiuni. Se scie cu ce nefericita intardiere, de-si previsi-bile se petrecea concentrarea rezerviloru si intru-nirea ramuriloru de adminastratiune.

Maresialulu Bazaine, avea sub a sea comanda, — de-si la inceputu in modu provisoriu erá in-sarcinatu cu comand'a superioara a armatei, — dela 24 Iuliu numai asupra corpulu alu 3-le de ar-mata, ceea ce pentru amorulu seu propriu trebuie sa fia o deceptiune fórté neplacuta. La 4 Augustu primí elu comand'a asupra corpulu 2, 3 si 4, si ca modulu acest'a i se presentá din nou sians'a unu rolú mai insemnatu. Déjá cu cáte-va díle inainte mai multe depesie ale majoru-generalulu Leboeuf 'lu preparase pentru casulu, ca se afla in predi'a unei actiuni serióse in directiunea despre Saarbrücken.

La 6 Augustu avú acésta locu. Generalulu Frossard telegraféza maresialulu la 10 óre, ca aru fi atacatu, si déca trebuie sa astepte preparatu pre inamiculu care se apropie, spre a nu-i abandoná provisiunile dela Forbach. Viediendu-se mai puter-nicu atacati, chieamá divisiunea lui Metmann, care se presentéza la 3 1/2 óre, apoi anuncia si pre ge-neralulu Castagny dela Codembron. Acésta astépta inse in vanu ordinulu lui Bazaine, de a se pune la dispositiunea lui Frossard; ordinulu sosi abiá la 11 óre sér'a.

Divisiunea din Montaudon in Saargemünda nu primí nici unu ordinu de plecare, de-si se aflá cea mai apropiata de cámpulu de bataie, si putea fórté usioru sa intervina. Bazaine in persóna se aflá la Saint-Avold, de unde drumulu de feru duce directu la Forbach, si nu se miscá din locu cu tóte ape-lurile insistente ale lui Frossard. Inamiculu ne ataca la Spichern in flanco, si la 7 óre sér'a sun-temu siliti sa ne retragemu prin padure si For-bachal incendiati. Divisiunile Montaudon, Castagni si Metmann ralecescu tóta nótea fára ordinu intr'o parte si alt'a, si aducu in nou periculu positiunile nóstre si restulu armatei.

Asupra maresialulu Bazaine cade intrég'a res-ponsabilitate pentru perderea bataliei dela Spichern, pentru desordinea si decuragearea díleloru urmatórie. Elu insusi se pare a nu fi avutu nici o presimtire. „De trei ani“ dícea elu unu martoru intr'unu tonu usioru, „studiaza generalulu Frossard positionea, si o gusesce superba, spre a asteptá o lupta; eata, ca acea batalia i s'a presentatu.“ Retragerea arma-tei in Metz. Se decide a restabilí armat'a in fati'a Metzului fia, pentru de a inchide principelui Fri-dericu Carolu calea, séu pentru de a cadé in flan-c'a principelui ereditariu. In acelasi tempu se for-méza o armata nóua la Chalons sub comand'a lui Canrobert. Imperatorele predá la 12 Augustu co-mand'a superioara asupra armatei dela Renu mare-sialulu Bazaine.

Raportulu se intinde asupra positiunei politice si militare in acelu momentu. Totu se reportá la acea, ca Bazaine tinde sa scature deasupra sea tutel'a imperatorelui. Dlu de Kerstry a marturisito, ca soci'a lui Bazaine i-arú fi dísu, ca maresialulu aru decliná de asupra-si ori-ce responsabilitate, déca imperetorele 'si mantiene comand'a séu aru remané pre lánge armat'a dela Rhinu.

Dn'a Bazaine a trasu mai târdiu sa slabésca acésta marturisire, inse din tóte resulta, ca ea a manifestatu adeveratele intentiuni ale maresialulu. In cele din urma se termina cetirea retragerei dela Metz spre Chalons, si la 12 Augustu incepe tre-cerea preste Mosel'a.

Raportulu critica, ca s'aru fi asediatu mai multe poduri decátu eráu necesarie, si ca maresia-lulu procedá la opera in genere cu o lancedime cu totul neesplacabila, care nu póte fi decátu in fa-vórea inamiculu. Imperatoriulu tramitea depesi preste depesi pentru de a accelará miscarea. Inamiculu profitá de avansarea castigata, si ne atacá in 14 in Borny. Elu este respinsu cu sustienere si tre-

bune a se recunoșce, ca acestu începutu alu comandai lui Bazaine promitea multu. Inse in acestu momentu erá de mare valóre, fiindu odata decisiunea a parasí Metzulu a castigá mai bine tempu decâtu o batálie. Destulu de tristu ca intr'unu momentu, dela care depinde sórt'a Franciei in câte-va óre, s'a negligatu a se luá mesurile de precautiune cele mai elementari.

Raportulu anuncéza cele trei cái dela Metz spre Verdun; afara de aceste mai stetea la dispozițiune calea ferata și telegrafulu ardeaneloru. Maresialulu dispune inse ca armat'a sa se acatia in osteneála pre colinele platouriloru dela Gravelotte, elu nu-si da celu putienu osteneála sa distruga podurile dela Noveans. Responsabilitatea lancedimei acestei miscári cade in sarcin'a maresialului, și in vanu se încérca sa o restórne asup'ra siefulu statulu generalu. Ordinulu seu de plecare din 14 indica espresu numai o cale, pre cându i steteau trei la dispozițiune.

Aici precum și mai tardiu totu atátu de destienea maresialulu pre siefulu statulu seu generale Yarras sistematicu ocupatu și lucrá in detrimentulu intregi actiuni numai dupa propri'a sea convicțiune. Déca s'aru fi distrusu podurile, nu s'aru fi vedutu la 15 și lunii avansandu pâna la Boroy, și o bacteria prussiana bombardando cartirulu generalu imperialu din Longueville, la 15 steteau déjà trupele nóstre lângá Rezonville fatia cu puterea principale a inamiculu. Déjà in acestu momentu se manifestá maresialulu, ca nu este de felu decisu sa plece spre Verdun.

Elu s'a exprimatú cátra unu oficeru superioru, ca nu-i importá nimic'a sa iee cu densulu unu podu de pantóne, precum dorea imperatorele, cáci nici gândesce sa tréca Meus'a și déca aru fi avutu intentiunea sa mérga la Verdun, pentru ce nu au ordonatu generalulu Frossard, care stetea in Rezonville sa reconóscá inamiculu, spre a scí cátu este de puternicu? La 16 s'a vedutu, ce grea lupta avemu de sustienutu. N'a remasu nimic'a alt'a, decâtu séu a tinde la respingere indareptu a prussianiloru pre Mosel'a, séu a incepe retragerea in directiunea nordica. Nici din un'a nici din alt'a nu esista nici o urma in documentele puse in circulațiune de Bazaine. In depesi'a cátra imperatore raportéza liniscitu, ca voiesce sa se concentreze in Metz, și acolo sa se aprovisioneze, pentru cá in urma sa intreprinda miscarea sea de retragere. Ce este óre adevératu in acésta necesitate, a se aprovisioná cu victualii și munitiune?

Raportulu intra aici in o cercelare severa, fiindu ca acestu momentu este decisivu pentru terminarea intregi campanii. Este dreptu ca maresialulu avé unu raportu fórte neliniscitoriu a generalulu Soleille, dupa care munitiunea aru fi epuisata in a treia parte séu pre jumătate, și ca trebuie chiaru in acea nópte a se tramite la Metz a se aduce nóva munitiune. Maresialulu inse nu avé dreptate sa se basedié numai pre acelu raportu, care erá facutu intr'unu modu usioru și fára cercetare suficianta; nici a patr'a parte din munitiune nu erá inca epuisata; armat'a avé inca o rezervá de 80,500 impuscaturi de tunuri, iéru arsenalulu din Metz poté, déca munitiunea esistenta nu erá de ajunsu pentru espeditiunea cátra Verdun, sa dee in câte-va óre in tempulu noptii munitiune inca pentru 12,500 de impuscaturi. Infanteri'a de asemenea erá aprovisionata in complectu și abundentia in cartusie. In privirea proviantulu lucrulu erá in stare și mai buna, și ii lipsea maresialulu orice pretestu; trolele inca erau bine aprovisionate, pre tóta calea pâna la Verdun luase generalu-leutemantulu Wolff tóte mesurile, și in fortaréti'a din urma stetea 600,000 rationsi gat'a pentru armata. Aici erá intendentulu de Preval, unu functionaru abia numitu provisoriu in functiunea de intendantu superioru, care dedea maresialulu pretestulu pentru atitudinea sea.

Cum se poté astfelu, dice raportulu, esplicá acésta atitudine, decâtu prin decisiunea maresialulu, a nu dá cursu cereriloru adresate lui a continí cu marsiulu? S'an arsu dóra, cându se hotarise intórcerea la Metz și abandonarea positiuniloru dela Gravelotte, numai putienu decâtu 2.800000 de rationsi, precum probédia unu protocolu oficiale, pentru cá se nu pice in mánile inamiculu. Argumentele invocate de marsialu aru poté fi suficiente in impregiurári obicinuite; ele inse nu poteau fi de siguru in momente atátu de critice, cáci tóta similiti'a constá in aceea, a nu intardiá nici unu momentu, de a tiené deschise liniile nóstre de retragere

(Siedinti'a din 7 Octobré).

Siedinti'a incepe fatia cu unu auditoriu mai micșioratu decâtu ieri, la 12 óre 20 minute. Dupa ce maresialulu Bazaine fu introdusu, intrébu presiedintele, ducele d'Anmale, acusatuniu și aperearea, déca nu aru avé sa faca propuneri in privirea martoriloru absentii. Dlu Lachaud și rezervá, sa céra citarea acelorá, déca va fi in interesulu apereári; și la o deosebita intrebare, déca nu cere citarea, doresce operatorulu citarea numai a generalulu Soleille, a cáru'a depunere este fórte insemnata.

Pres. trebuie deci provocata o constatare medicala despre starea generalulu.

D. Lachaud. Noi nu mergemu atátu de departe, o singura intrebare a generalulu ne este suficianta, cáci ne potemu basá pre parol'a lui de onóre.

Pres. Cercetarea medicala este pentru asemenea casuri indicata de reglementu, prin urmare nu póte nimicu stricá.

Grefierulu Alla, continua cu celirea raportulu.

Se insémna ca din marturii citati din Alsaci'a-Lotharing'a s'a prezentatu numai D. Trachard; dupa cum se dice din neglenti'a ministeriulu de esterne, care nu s'a pusu in relatione tempuria cu guvernulu germanu, nu s'a potutu inmaná citatiunile, și D. Trachard s'a prezentatu, fiindu ca a fostu invitatú pre cale oficiósa.

Câte-va observári la progresulu nostru literariu.

Saliste, 3 Octomvre 1873.

(F i n e.)

Pre cându asiá de o parte ortografi'a de astadi cu jargónele de neologisme inchidu portile unu progresu mai espresu in privinti'a literaturii nóstre, și punu stavila intre poporu și inteligenti'a și pre cându totu aceste punu deosebite pedeci invetiamentulu dela scótele rurale și ne tiene intr'o anarchia pre toti, se nasce intrebarea, ca óre care aru fi medloculu, cá sa ajungemu odata la nisce legi definitive in privinti'a ortografiei și a modulu de scriere și tiparitu? pentru ca vedemu cu temere, ca Academi'a de sciintie din Bucuresci, — de-si a avutu de vre-o câte-va ori siedintie — nu ne au adusu inca pâna acolo, cá sa avemu celu putienu o ortografia practica, cu succese favorabili.

Nu voiu sa pledezu mai multu pentru reintroducereá sloveloru kirilice și sa sacrificu acum unu presentu și unu viitoru intregu pentru unu trecut care nu-lu mai potemu repará, o astefelu de pledare aru fi fostu atunci'a la locu, cându amu delapsatu la 1862, in anarchia ortografica și trebuia sa o faca corifeii literaturii, atunci cându avé stricta datorintia de a veghiá cá sa nu se faca saltulu mortale, care s'a facutu, tienendu socotéla de aksiom'a ca si in progresulu literaturii și alu l'mbei, nu se póte suferi salturi, cari sa nu fia considerate la ceea ce le a premersu loru.

Voiu numai sa demustru, ca nu seraci'a e singura de vina la putienulu progresu, ce-lu vedemu intr'adeveru facendu-se la noi aici in literatura, nici lips'a de inclinatiune, cá sa potemu esi luminati, și partea cea mai mare momentele indigitate pâna aci póta vin'a la tóte aceste.

Si cá sa potemu in cátu-va sa delaturámu aceste pedeci punu intrebarea și cu mine o punu și alii mai multi, ca n'aru fi óre la tempu, cá sa ne cogelámu asup'ra midilóceloru și cáiloru, prin care si pre care amu poté cu usiorintia sa ne scótemu acestu impasu și sa delaturámu conditiile ce l'au creatu?

Sun pre deplinu convinsu, ca fia-care románu literatu si inteligente, gandiudu-se seriosu asup'ra astei cestiuni nu o va trece iute cu vederea ci va meditá si densulu la deslegarea ei și nu va luá in nume de reu dorinti'a generale, de a vedé celu putienu din 10 in 10 ani adunandu-se literatii nostrii pre vre-o câte-va dile la unu locu, cari tienendu in evidenti'a regulata si neinterupta pasii ce-i facu románii in sciintia si literatura, sa se consulte totu de odata si sa se intrebe, ca ce aru mai fi de facutu, cá pedecile, ce se ivescu, sa se delature.

Dupa parer'a mea putienu ponderósa, acésta adunare de inteligenti aru fi fórte usioru de efepuitu, déca permitu, ca congresele nóstre, si sínódele nóstre cu consistóriele loru, in cari se afla in slituite si sectiuni pentru scóla, aru fi cele mai chimate de a primi insesi acésta insarcinare și de a emite din sinulu loru comisiuni, cari sa le substérna elaborate erudite si norme practice in privinti'a usiurárei progresulu in literatura, sciintia si

invetiamentu si cá sa fia o deplina uniformitate si unitate si aici, sa invite si pre alti barbati aderinti celei-alte confessiuni si eruditi in trebile aceste.

Eu si cu mine si alii, aducu acésta cestiune la ivéla din acelu motivu, pentru ca vietuindu aci mai de doi ani curatu numai in medloculu poporulu nostru, amu fostu nevoitu sa vighilezu cu acuratetia cursulu progresári in literatura si invetiamentu si tragendu din aceste observatiuni mai in tóta diu'a unu sumariu, amu ajunsu la restristulu resultatú, ca inaintarea nóstra si progresulu nostru dela 1848 incóce punendulu in proportia drépta cu inaintarea si averea literaria de dinainte de 1848, nu este asiá mare, cá cum ni-lu inchipuimu vedien-dulu in aparintia si cá sa illustrezu resultatulu numai printr'unu esemplu, amu aflatu ca literatii nostrii de astadi, multi putieni, cáci ii avemu, suntu partea cea mai mare discipuli de ai dascaliloru nostrii vechi inainte de 1848, pre cându tempulu celu de 25 de ani abia ne póte preséntá a $\frac{1}{3}$ parte de barbati de calibrulu acest'a.

Prin urmare, déca dela anulu 1823 incóce si pâna la anulu 1848 ni-a datú natiunea sub conoscutele impregiurári de pre atunci $\frac{2}{3}$ de barbati literati, iér' dela 1848 incóce numai a $\frac{1}{3}$ parte; este lucrulu visibile, ca noi nu numai n'amú progresatu, dara amú datú inderaptu.

Mi va observá cine-va la acést'a, ca ratecescu pentru ca inteligenti'a nóstra aru fi de 10 ani incóce mai númeroasa, cá inainte de 1848; e posibilu sa fia adevérata acésta observatiune si e in cátu-va si adevérata; reflectezu inse numai la aceea, ca eu vorbescu si amú vorbitu aici de literati adevérati, cari potu sa arete opuri si lucrári pre câmpulu literaturii.

Pre cându me silescu a incheiá rendurile despre acésta cestiune, a-si dori dle redactoru, cá sa se afle óresi-cine si sa ventiléze acésta intrebare mai cu de amenantulu si sa me si combata in cele ce le-amú aretatu eu, cáci póte in privinti'a multoru dise de ale mele voiu fi gresitu.

M a c s i m u.

S a b i i n , 18 Octomvre n. 1873.

Afaceri scolastice si multiamita publica!

I. In tiér'a Oltului, pamentu clasicu, cu mari reminiscintie istorice, — loculu nascerei lui Negru Voda, patria lui Georgiu Lazaru si a lui Pomnulo, — de mai multi ani se sentiá lips'a de o scóla buna si organizata astfelu: dupa cum cere spiritulu epocii in carea traimu, dupa cum cere sciintiele pedagogice moderne!

Scóle bunicelé erau in tiér'a Oltului, dara nici intr'unu numeru satisfacatoriu, nici intr'o stare sa póta ele prestá macaru atátu, cátu sa garanteze unu progresu romanescu in sensulu celu mai adevératu alu vorbei! Aceste scóle — mai multu — mai putienu — erau scóle satesci si germanisatórie! Mai erau situate totu cam cátra marginea districtulu.

Léru in aceea localitate, carea forméza punctulu de gravitatie a 150,000 si mai multu de románi, nu erá nici o scóla mai resarita. Tóte aceste scóle erau nisce luminatie, cari luciau palidu intr'unu intunerecu imensu. Radielé acest'oru luminatie, de-si erau binefacetórie, pre unde ajungeau, cu tóte acestea nu poteau strabate ele pretolinde-neá veifulu celu grosu si negru, care incingea de seculi mintea románulu olteanu.

De-si se sentiá lipse'a de o scóla de modelu, de o scóla mai inalta aci, totusi románii pareau si paru si adi inca amortiti. Ochi aveau si nu vedeau, urechi aveau si nu audiau; cáci intunereculu ii cuprinsese. Ei ajunsera prin lung'a servitute pâna la o stare de abrutire si de adormire a consciintiei loru nationali. Ei, in scólele, cari le aveau, ori-cum se cresceau, numai r o m á n e s c e n u.

Prin amar'a sclavia spiritulu loru, fiinti'a loru intréga atinsese acelu gradu potentiatu, unde se dice, ca omulu 'si uita originea sea a semintiei sele. Románii din tiér'a Oltului au ajunsu acelu gradu de nabusiala atotu ce este omenescu, atotu ce este romanescu. Ei ajunsera in tempulu din urma a nu-si mai cunósce nici interesele loru cele mai vitali.

Strainii, inimicii seculari ai natiunei románe avusera grige de tempuriu, cá pre románi pururea sa-i tiéna desbinati. Cá si pre aiea i vedemu pre románii si in tiér'a Oltului divisati mai intáiu in dóue confessiuni. Dupa modest'a mea pareré mare reu e acést'a! cáci efectele acestei desbinári confessiunali intre fratii de unu sánge amaru le mai semtimu! Le-amú platitu scumpu si le vomu mai

platf' inca — dupa semnele timpului — cu schinteile de focu! Ori-care român va fi zdrobit de dorere, cându va caletori pre la satelo năstre. Colea dai de unu micu catunu românescu, unde calatoriulu pôte numerá pãna la 80 famuri, cu dăue prelinse biseric'i: un'a „unita“ un'a „neunita“, cari a ori-ce sēmena dara a biseric'i ba! Dincolo dai de altu satu miserabile, unde caletoriulu zaresce abia dupa multa cautare in drēpt'a si in stāng'a dōne scolotie cã vai de ele. Preotii fãra nici o plata, apesati de miseria. Dascalii cã vai de ei: cãci cu o lēfa mai slaba si decãtu a unu'a, care padiesce porcii, nu numai nu-si acoperu lipsele cuotidiane, ci si vedu unu viitoriu intonecatu, care are sa le amenintia esistint'ia, sa le nimicēasca famili'a, de voru avē si familia! Eata cum ne-au paralisato strainii in tōte ale nōstre prin unat'ia! Care român nu va seml'i mari doreri in sufletulu seu, petrūnsu de trist'a stare, la carea a fostu ajunsu biseric'a nōstra stramosiēsc'a prin unirea unei pãrti a româniloru din Daci'a centrale cu papistasismulu? Apoi din punctu de vedere cetatiano politicu erau si suntu ei pãna adi divisati in vr'o 6 caste sēu clase:

1. class'a boieriloru;
2. class'a nemesiloru;
3. class'a militariloru;
4. class'a jeleriloru;
5. class'a jobagiloru;

6. Asiã numit'a class'a liberiloru; pentru ca acēst'a nu apartiene nici unei'a din cele 5 clase antecedenti. Tōte aceste clase spre nenorocirea nōstra esistu in fapta si pãna in diu'a de astadi la noi, in tiēr'a Oltului cã si in tōte pãrtile multu civilisatului regatu ungaru.

Sa nu crēda com-va onorabilele publicu cetitoriu, ca prin acēst'a a-si vrea sa facu istoricu ori politica: ortodosismu ori papistasismu. La acēst'a nici nu suntu prē competinte. Dara se o spunu curatu: nici nu me prē ajuta poterile mele disponibile de a cutediã sa descriu eu unu subjtu totu asiã de complicatu, totu asiã de seriosu, totu asiã de gravu, totu asiã de tristu, dupa cum i suntu si efectele.

(Va urmã)

Varietãti.

* Din unu telegramu tramisu din Fagarasiu la „Albin'a“ aflãmu ca avocatulu Aronu Densu si a nu este in cercetare criminala la tribunalulu din M. Osiorheiu pentru declarationile adunãrei generali a districtului din 8 si 9 Aprile a. c. „Magy. Polg.“ adauge ca A. Densusianu in 20 Oct. n. a si fostu supusu celui dintãiu interogatoriu, dupa care in 21 l. c. fũ arestatu.

* „Albin'a“ nōstra din Pest'a din di in di ne sternesce totu mai multu compãtimire. Dens'a, o fōia atãtu de cetita, incãtu rēmane numai „stren-tie“ in mãnilē cetitoriloru (dopa cum se laudã ore-cãndu intr'o cor. din „Brasiovu“) numai scapa de sughitiu de grōza „Telegrafulu Rom.“ sughiãndu totu „miserabilitãti“ si „secaturi“ etc. Cugetãmu ca acum de cându atotoputernicului ei redactoriu, magnificentiei sele ilustrissimului epe-ratoriu si conducetoriu alu româniloru, domnului Vincentiu Babesiu i-a succesu „a ne pune straja gurei“, prēmeritatu acela-si va dormi mai liniscitu si sciindu-lu obositu si de alte afaceri pasiamo numai in verfulu degetelor, cã sa se pōta recreã si recastigã puteri nōue pentru nōue lupte. Inse durerē, nu scimu cãrei impregiurãri sa ascriemu neliniscēa ce o vedemu manifestandu-se cându intr'o forma, cându intr'alt'a in pretiuit'a „Albin'a“. „Telegrafulu Romanu“ si iēra „Telegrafulu Romanu“, precum eri asiã si adi, a remasu enfantulu teribilu pentru „ante-„alatures- si „dopaloptatoriulu nemuritoriu alu natiunei“. Ce e dreptu sē si uriciosu „Telegrafulu Romanu“, trebuie sterpitu de prē fati'a pamentului, cãci cându ti e lumea mai draga, sēu vine inainte cu canōne, sēu cu §§ din Statutu organicu, sēu cu articuli de legi si amaresce sufletele celor „binesimtori“ si a celui „mai bine simtitoriu“ dela „Albin'a“. Si apoi ce atãtea canōne, ce atãti §§, ce atãti articuli de legi, cându aci este canonulu canōneloru, §-lu paragrafiloru, articulu articuliloru, putemu dice legea legiloru, viu si insufletitu, din care isvorescu sfaturile cã dintr'o enigma, dlu Babesiu? Sterpitu „Telegrafulu Rom.“ isvorulu acel'a de „denunciãtiuni“, care nu te lasa sa innegresci nici baremu faptele unui Metropolitu re-
posatu in siedint'a oficiale — si apoi sa vedi lume.

Cãndu 'lu vomu sci pre acest'a adeca prē „T. R.“ dusa de prelume pōte serie „Pesti Naplō“, „Hon“ etc. ce voru vrea, cãci dlu Babesiu atunci va tacē frumosu sciindu ca aceste nu stau de vorba cu densulu. Atunci sa vedi, atunci sa ve tieneti Archimandriti, protosinceli, etc. dara eppi, dara metropoliti si toti cãti nu-su „binesimtori“, la baljocuri, clevetiri, injuratori de totu soiulu, incãtu fia-care „Albin'a“, trentiuita cum va fi de cetitulu celu multu, va meritã sa fia espusa.

Cu atãt'a inse nu amu gatatu, ci vomu reveni. * * Cunoscutul agitatoriu serbu si redactoru alu organului omladinistoru „Graniciar“, Teodoru Bekits s'a arestatu in Panciov'a, dupa cum se serie lui „P. N.“ pentru crima de laesa maiestate.

* * Culesulu viiloru s'a inceputu de vre-o optu dile mai in tōte pãrtile, dupa parerea nōstra prē curendu, cãci tempulu celu placutu erã fōrte favoritoriu pentru struguri. Secet'a cea indelungata si grabirea cu culesulu voru dã, dupa cum audimo, si unde vile au fostu incercate de struguri unu vinu mediocru.

* * Cum devine cine-va bogatu spune „Bistr. Wochenschrift“ enarandu o fapta intemplata si pertratata si inaintea judecatoriei. Ore cine a imprumutatu unu tieranu 290 fl. v. a. pre lãnga conditiunea de ai esolvi numai trei crūceri pre di de fia-care florinu. Ne solvindu detoriulu, creditorulu acusa pre cel'a si detori'a si cametele baniloru se intabulēdia. Inaintea judecatoriei creditorulu se dechiara, ca dēca detoriulu i esolve cametele nu-i cere inca capitalulu. Dara ce ochi in holba detoriulu cându aude ca elu are sa esolve pre anu n u m a i camete 3175 fl. 50 cr. si cu capitalulu dimpreuna 3465 fl. 50 cr. v. a. Atãti bani n'a avutu tieranulu la olalta nici odata si cametele singure i aru fi inghitita in scurtu tempu tōta averea. Ce se intempla? Se face impaciuire si creditorulu cã omu cu inima pretinde numai 120 fl. dupa suta. Cametele dopa 290 fl. facu asiã dara pre anu n u m a i 348 fl., sēu camete si capitalu facu la olalta 638 fl. v. a. Cine are, asiadara 1000 fl. si ii pōte elocã sub conditiuni cã cele de susu si asecura o renta de 1200 fl. pre anu. Apoi sa nu fii capitalistu?

Nr. 1933 sc.

Concursu.

Devenindu din fundatiunea Francisoulosefin'a unu stipendiu de 50 fl. v. a. mēnitu pentru gimnasisti sēu realisti; iēr' din fundatiunea Mogaiana unulu de 100 fl. v. a. pentru ascultatori la vre-o academia din patria, — se escrie pentru conferirea loru concursu.

Competitorii suntu provocati a-si substerne cererile sele instruite cu atestatu de botediu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiulu facutu in studii, precum si cu atestatu de paupertate — la consistoriulu archidiecesanu, celu multu pãna in 10 Noemvrie a. c. st. vechiu.

Totu odata se insēmna, ca stipendiele acestea se voru conferi numai aceloru tineri, cari pre lãnga conditiunile generali susu numite voru satisfice si recerintiei prescise de sinodulu archidiecesanu din an. 1871 sub Nr. 120 alu protocolului.

Sabitu, 12 Octobre 1873.

Consistoriulu archidiecesanu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. romãne din Harãu class'a a III-a protopresbiteratulu loagiului I, se deschide concursu pãna in 15 Noamvrie a. c. st. v.

Emolumentele suntu: cuartiru naturalu cu dōne gradini de legumi, $\frac{1}{2}$ jugeru pamentu aratoriu, stol'a usuata, si dela 90 famili cãte o ferdela mare de cucuruza sfermitu, care tōte computeate in bani, dau unu venitu anualu de 260 fl. v. a.

Cei ce voiescu a concurge, au se „substerna substerului petitiunile loru, pãna la terminulu susu numitu.

Hondolu 6 Octobre 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basilu Piposiu,
Protopres.

(1-3)

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu primaria la scōl'a gr. or. din Opidulu Cincu-mare, deve-

nitulu vacantu, en terminu pãna in 20. Octomvrie a. c. st. v. se escrie concursu.

Emolumentele suntu:

Unu salariu anualu din alodiulu opidanu de 200 fl. v. a lemnele trebuinciose de focu si cuartiru liberu in edificiulu scōlei.

Doritorii de a ocupã acēsta statiune, au a-si adresã concursele loru bine instruate amesuratu Statutulu organicu § 13 la subscrisulu pãna la terminulu prescriptu.

No crichiu in 4 Octomvrie 1873.

Cu scirea Comitetulu parochiale

G. Majeru

(2-3)

Adm. ppescu.

Concursu.

Spre ocuparea vacantei parochii gr. or. din comun'a Corbi protopopiatulu Fagarasiului II-le se escrie prin acēst'a concursu.

Emolumentele suntu:

Venitulu epatrafirului dela 76 famili o di de lucru de tōta cas'a si unu caru de lemne de tōta cas'a.

Cei care dorescu a concurã la dis'a statiune, au de a-si ascerne documentele necesarie in sensulu „statutulu organicu“ la Sc. protop. in Avrigu pãna in 26 Oct. 1873.

Avrigu 10 Octomvrie 1873.

Comitetulu parochialu in contielegere cu administr. prot.

(1-3)

Vasilu Macsimu,

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni de invetiatoriu la scōl'a gr. or. din Ogn'a-infer: ppiatulu Mercurei se deschide concursu cu terminu pãna in 20 Octobre a. c.

Salariulu impreunatu de acēsta statiune este: 155 fl. v. a. cuartiru liberu, lemne de focu si 50 p. sare.

Doritorii de a ocupã acēsta statiune, avendu de a implini pre alu doilea cantoru in biseric'a, au de a-si asterne cererile loru instruite conformu recerintieloru din stat. org. la subscrisulu pãna la terminulu de mai susu. —

Mercurea in 3 Octobre 1873.

In contielegere cu comit. paroch:

I. Drocu

(2-3)

Adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scōl'a centrale Orestior'a de susu — cu adneodatele Comune Orestior'a de susu cu filea Buciumu-Ludesci cu filea sea Costesci cu acēst'a se deschide concursu pãna la 21 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

300 fl. v. a. pe anu dela poporu, 6 orgi de lemne si cuartiru liberu.

Cei ce voiescu a ocupã acēsta statiune — se si trimita cererile loru instruite in sensulu Statutulu organicu la subscrisulu.

Orestie in 4 Octobre 1873.

Nicolau Popoviciu

Protopopu gr. or.

(2-3)

alu Orestiei.

Citatiune edictala.

Antoniu Tirtu din Bosiorodu, carele a parasitu cu necredintia de 5 ani de dile pre legiuit'a sea muiere Sanzuin'a Tirtu — nasouta Bontea, — totu de acolo (ambii de religiunea orientala) despre carele acum aprōpe de doi ani de dile nu se mai scia unde se afla, — se citēdia priu acēst'a a se presentã in tempu de unu ano, — dela datulu presinte, inaintea subscrisului scaunu protopopescu, cãci la din contra, si in absentia densului se va decide procesulu divortialu, in sensulu presciseloru canōne aie sãntei nōstre biseric'i.

Hatiegu in 1 Septembrie 1873.

Scannulu protopopescu gr. orientalu alu tractului Hatiegu.

(2-3)

I. Ratiu,

Protop.